

Ekim 2012

Bu bilgi notunun kapsamı nihai değildir ve AİHM için bağlayıcılığı yoktur

Pilot Kararlar

Kökeni

Pilot karar usulü nedir?

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde beklemekte olan 150.000'in üzerindeki davanın pek çoğu, ulusal düzeydeki işleyiş sorunlarından kaynaklanan mükerrer davalardır. Pilot karar usulü, bu tarz mükerrer davaların altında yatan yapısal sorunları tespit ederek ilgili Devletlere bu sorunları ortadan kaldırma konusunda yükümlülük getirme tekniği olarak geliştirilmiştir. Aynı temel nedenden kaynaklanan çok sayıda başvurunun geldiği durumlarda AİHM, pilot karar usulü çerçevesinde bu başvurulardan bir veya birkaçını öncelikli işleme tabi tutabilir. Pilot karar usulünde AİHM'nin görevi yalnızca belirli bir davada Sözleşme ihlali meydana gelip gelmediğine karar vermek değil, aynı zamanda başvuruya neden olan sistemle ilgili sorunu tespit edip ilgili Hükümete bu sorunun halline dair ne tür telafi edici tedbirler alınması gerektiğine açık biçimde işaret etmektir.

46. Madde (kararların bağlayıcılığı ve infazı) kapsamındaki bu yükümlülüğün nasıl yerine getirileceği, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin denetimine tabi Devlete bağlıdır. Ancak, AİHM 46. Maddenin 1. fıkrası çerçevesinde sistemle ilgili veya yapısal sorunun çözümü adına Hükümetlere yol gösterme gereği de duyulabilir.

Pilot karar usulünün en önemli özelliklerinden biri de, Hükümetin ivedilikle harekete geçerek kararın gerektirdiği ulusal tedbirleri alması koşuluyla ilgili davaların ertelenmesi veya "dondurulması" imkanının bulunmasıdır. Ancak, AİHM adaletin menfaatlerinin gerektirdiği durumlarda ertelediği davaların incelenmesine devam edebilir.

Pilot karar usulünün hedefleri aşağıdaki gibidir:

- (i) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini kabul eden 47 Avrupa Devletine ulusal düzeydeki sistemle ilgili veya yapısal sorunlarını çözmelerinde destek vermek;
- (ii) İlgili bireylerin daha çabuk tazmin edilmeleri imkanını yaratmak;
- (iii) Ayrıntılı biçimde incelenmesi gereken, genellikle karmaşık yapıdaki benzer davaların sayısını azaltmak suretiyle AİHM'nin iş yükünü daha etkin ve titiz biçimde yönetmesinde yardımcı olmak.

İlk pilot karar

AİHM ilk pilot kararını [Broniovski-Polonya](#) davasında (22 Haziran 2004 tarihli karar) vermiştir. Karar Bug Nehrinin diğer tarafındaki mülkler ile ilgiliydi ve yaklaşık 80.000 kişiyi ilgilendirmekteydi. Karara bu bilgi notunun ilerleyen bölümlerinde değinilecektir.

Düzenleme: AİHM İÇTÜZÜĞÜNÜN 61. Maddesi

AİHM Mart 2011’de İÇTÜZÜĞÜNE yeni bir madde ekleyerek muhtemel sistematik veya yapısal insan hakları ihlallerini nasıl ele aldığını netleştirmiştir.

Bu yeni madde ile AİHM’ye gelen ve ilgili ülkede mevcut sistemle ilgili veya yapısal bir sorundan kaynaklanmakta olup benzer başvurulara mahal verebilecek davalara ilişkin “pilot karar usulü”ne düzenleme getirilmektedir. AİHM’nin bu usulü farklı ülkelerde ve durumlarda uygulama deneyimi de dikkate alınarak, bu madde ile pilot kararlara yönelik açık bir düzenleme çerçevesi çizilmiştir. Bkz. [basın duyurusu](#).

Bu bilgi notunun kapsamı

Bu bilgi notunda yalnızca AİHM İÇTÜZÜĞÜNÜN 61. Maddesinin 3. fıkrasına uygun olarak, kararın hüküm fıkrasında (sonuç bölümü) sisteme ilişkin sorunun ve sorumlu Devletin alması gereken telafi edici tedbirlerin tespit edildiği pilot kararlar ele alınmaktadır. Sistematik soruna ve alınması gerekli tedbirlere sadece gerekçede (AİHM’nin gerekçesinde) değinilen kararlara burada yer verilmemiştir.

İnsanlık dışı veya aşağılayıcı muamele (3. Maddenin ihlali)

Ananyev ve Diğerleri – Rusya Davası

10 Ocak 2012

Yapısal sorun: ceza infaz sisteminde, ceza infaz kurumlarında şartların kötü olmasının (odalarda/hücrelerde kişisel alan bulunmaması, yatak sayısının yetersizliği, günışığına ve temiz havaya yeterince çıkamama, lavabo/tuvalet kullanırken mahremiyet imkanı bulunmaması) yol açtığı sürgit bir yapısal sorundan kaynaklanan işleyiş bozukluğu. AİHM 2002 yılından bu yana 3. ve 13. Maddelerin (etkili başvuru hakkı) ihlaline dair 80’in üzerinde karar vermiştir ve benzer derdest dava sayısı 250’den fazladır.

AİHM’nin alınmasını istediği tedbirler: Rus mercileri karar nihai hale geldikten sonra 6 ay içinde Bakanlar Komitesi ile işbirliği içerisinde 3. Maddenin ihlaline ilişkin iddialara dair önleyici ve tazmin edici tedbirlerin alınması konusunda bağlayıcı bir takvim hazırlamalıdır.

Takip: AİHM, insanlık dışı veya aşağılayıcı muameleye maruz bırakılmama hakkının temel bir hak olduğundan hareketle, bekleyen benzer başvuruların incelenmesinin ertelenmemesine karar vermiştir.

Mahkeme kararlarının uzun süre infaz edilmemesi ve etkili bir iç hukuk yolunun bulunmaması (6. ve 13. Maddelerin ihlali)

Burdov-Rusya Davası (no. 2)

15 Ocak 2009

Yapısal sorun: AİHM tarafından 2002 yılından bu yada 200'ün üzerinde davada sürekli vurgulandığı üzere, Rus Devleti mahkeme kararıyla hükmolunan borçları ödememekteydi. Bu davada başvuran, ulusal mahkemelerin kendisine sosyal güvence ödemesi yapılmasına ilişkin kararlarının ilgili mercilerce uygulanmadığından şikayetçi idi.

AİHM'nin alınmasını istediği tedbirler: karar nihai hale geldikten sonra 6 ay içinde ulusal mahkemelerin bu konu ile ilgili kararlarının uygulanmaması ya da uygulamada gecikmeler konusunda uygun ve yeterli tazmin sağlayacak etkili bir iç hukuk yolu veya iç hukuk yolları manzumesi oluşturulması.

Takip: bu pilot kararın akabinde Rusya'da 68-FZ ve 69-FZ sayılı kanunlar çıkarılıp 4 Mayıs 2010 tarihinde yürürlüğe konmak suretiyle, ulusal mahkemelerin Devlet aleyhine verdikleri kararların infazında gecikmeler ve uzun yargılama süreleri için ulusal mahkemelere tazminat talebiyle başvurulabileceği hükmü getirilmiştir. AİHM 24 Eylül 2010 tarihli iki kabul edilemezlik kararında ([Nagovitsyn ve Nalgiyev – Rusya ile Fakhretdinov ve Diğerleri – Rusya](#)), başvuranların bu yeni iç hukuk yolunu tüketmeleri gerektiğine hükmetmekle birlikte Rus mahkemelerinin Sözleşme gerekliliklerine uygun içtihat oluşturma kabiliyetlerine bağlı olarak gelecekte bu yaklaşımını gözden geçirebileceğini kaydetmiştir. AİHM Rusya'nın, ulusal mahkeme kararlarının zamanında uygulanmasını temin etmek amacıyla Bakanlar Komitesinin denetiminde gerekli reformları gerçekleştirme yönündeki hukuki yükümlülüğünü hatırlatmıştır. AİHM, iç hukuk yolu oluşturmanın Devletlerin Sözleşmenin ihlaline yol açan yapısal sorunları çözme yönündeki genel yükümlülüklerini ortadan kaldırmadığını kaydetmiştir.

Olaru ve Diğerleri – Moldova Davası

28 Temmuz 2009

Yapısal sorun: Moldova sosyal konut mevzuatında çok geniş bir yelpazede insanlara ayrıcalıklar tanınmasına karşın, yerel idarelere aktarılabilecek kaynak bulunamaması ve bu sorununun sürekliliği nedeniyle sosyal konut tahsisine ilişkin nihai mahkeme kararları nadiren infaz edilmekteydi. Bu davada 6 başvuran kendilerine sosyal konut tahsis edilmesine dair ulusal mahkeme kararlarının uygulanmadığından şikayetçi idiler.

AİHM'nin alınmasını istediği tedbirler: AİHM benzer davaların ertelenmesine ve Moldova'nın kararın nihai hale gelmesinden itibaren 6 ay içinde sosyal konut tahsisine ilişkin mahkeme kararlarının uygulanmaması veya infazda gecikmeler ile ilgili etkili bir iç hukuk yolu tesis etmesine, kararın nihai hale gelmesinden itibaren 1 yıl içinde ise bu karar verilmezden önce bu konudaki mahkeme kararlarının uygulanmaması şikayetiyle AİHM'ye başvuran bütün mağdurları tazmin etmesine karar vermiştir.

Takip: bu kararın akabinde Moldova Hükümeti mevzuat değişikliğine giderek Temmuz 2011'de nihai mahkeme kararlarının uygulanmaması ve uzun yargılama süreleri ile ilgili yeni bir iç hukuk yolu oluşturmuştur. Bkz. [Balan-Moldova davasında kabul edilemezlik kararı](#) (10 Şubat 2012).

Yuriy Nikolayevich Ivanov – Ukrayna Davası

15 Ekim 2009

Yapısal sorun: AİHM tarafından 2004 yılından bu yana 300'ün üzerinde davada sürekli vurgulandığı üzere, Ukrayna mahkeme kararıyla hükmolunan borçları ödememekteydi. Bu davada bir gazi, ilgili mercilerin kendisine emeklilik ikramiyesinin bakiyesinin ödenmesine ilişkin mahkeme kararlarını uzun süre uygulamamalarından şikayetçi idi.

AİHM'nin alınmasını istediği tedbirler: kararın nihai hale gelmesinden itibaren 1 yıl içinde, ulusal mahkemelerin bu konu ile ilgili kararlarının uygulanmaması ya da uygulamada gecikmeler konusunda uygun ve yeterli tazmin sağlayacak etkili bir iç hukuk yolu veya iç hukuk yolları oluşturulması.

Takip: Benzer yaklaşık 2000 davanın incelenmesini erteleyen AİHM, 21 Şubat 2012 tarihinde (bkz. [basın duyurusu](#)) konuyla ilgili karara bağlanan davalara karşın Ukrayna'nın ulusal mahkeme kararlarının uygulanmaması sorununa yönelik gerekli tedbirleri almadığını kaydetmiştir. Sonrasında AİHM benzer konularla ilgili başvuruları inceleme sürecini yeniden başlatmıştır.

Uzun yargılama süresi ve iç hukuk yolunun bulunmaması (6. ve 13. Maddelerin ihlali)

Rumpf – Almanya Davası

2 Eylül 2010

Yapısal sorun: AİHM 2006 yılından bu yana sürekli vurgulandığı üzere Almanya'nın idari mahkemelerde görülen davaların makul sürede görülmesini temin edememesi ve [aşırı yargılama süresi konusunda tazmin edici bir iç hukuk yolu oluşturulmaması](#). AİHM bu konuda görülmeyi bekleyen yaklaşık 55 başvurunun bulunduğunu kaydetmiştir.

AİHM'nin alınmasını istediği tedbirler: kararın nihai hale gelmesinden itibaren en geç 1 yıl içinde aşırı idari yargılama sürelerini tazmin edici etkili bir hukuk yolu oluşturulması.

Takip: bkz. [bu kararın uygulanması](#) ile ilgili bilgi.

Athanasiou ve Diğerleri – Yunanistan Davası

21 Aralık 2010

Yapısal sorun: yargı sistemindeki eksiklikler nedeniyle idari davaların aşırı uzun sürmesi ve başvuranların davalarının makul sürede görülme haklarının ihlali karşısında başvurabilecekleri bir tazminat yolunun bulunmaması. AİHM 1999 ve 2009 yılları arasında yaklaşık 300 benzer davayı karara bağlamıştır.

AİHM'nin alınmasını istediği tedbirler: kararın nihai hale gelmesinden itibaren 12 ay içerisinde uzun idari yargılama süreleri için uygun ve yeterli tazmin sağlayacak etkili bir iç hukuk yolu veya iç hukuk yolları manzumesi oluşturulması.

Takip: bkz. [bu kararın uygulanması](#) ile ilgili bilgi.

Dimitrov ve Hamanov – Bulgaristan Kararı ile Finger – Bulgaristan Davası

10 Mayıs 2011

Yapısal sorun: yargı sistemindeki eksiklikler nedeniyle hukuk/ceza davalarının aşırı uzun sürmesi ve başvuranların davalarının makul sürede görülme haklarının ihlali karşısında başvurabilecekleri bir tazminat yolunun bulunmaması.

AİHM'nin alınmasını istediği tedbirler: kararın nihai hale gelmesinden itibaren 12 ay içerisinde makul süreyi aşan ceza yargılaması süreleri için başvurulabilecek etkili bir iç hukuk yolunun veya yollarının ve daha da önemlisi, makul süreyi aşan hukuk veya ceza davaları için bir tazmin yolu oluşturulması.

Ümmühan Kaplan – Türkiye Davası

20 Mart 2012

Yapısal sorun: AİHM halihazırda pek çok davada (hukuk ve ceza davaları, idari ve ticari davalar, iş ve kadastro mahkemelerinde görülen davalar) yargılama sürelerinin aşırı uzun olduğuna hükmetmiş durumdadır. Bu davanın konusu, başvuranın uzun zaman önce ölmüş babası tarafından 1970 yılında parsel tasnifi ile ilgili olarak kadastro mahkemesinde açtığı dava idi.

AİHM'nin alınmasını istediği tedbirler: AİHM'de derdest başvurular ve ayrıca bugün ile Türk Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru uygulamasının başlangıç tarihi olan 22 Eylül 2012 tarihleri arasında yapılan başvurular ile ilgili olarak, bu kararın nihai hale gelmesinden itibaren 1 yıl içerisinde uygun ve yeterli bir tazmin yolunun oluşturulması. AİHM ayrıca görülmeyi beklemekte olup henüz Türk Hükümetine iletilmemiş başvuruların (31 Aralık 2011 itibariyle 2.373 başvuru) ve bugün ile 22 Eylül 2012 tarihleri arasında yapılacak başvuruların incelenmesini

ertelemiştir. AİHM, Hükümete iletilmiş olan 330 derdest davanın normal usulle incelenmesine devam etme hakkını saklı tutmuştur.

Michelioudakis – Yunanistan Davası

3 Nisan 2012

Yapısal sorun: yargı sistemindeki eksiklikler nedeniyle davaların aşırı uzun sürmesi. AİHM 2007’den bu yana ceza davalarının uzunluğu nedeniyle 6. Maddenin 1. fıkrasının ihlal edildiğine dair 40’tan fazla karar vermiştir. Yunanistan’dan AİHM’ye uzun yargılama süresi nedeniyle yapılmış ve görülmeyi bekleyen 250’den fazla başvuru vardır. Bu başvuruların 50’si ceza davalarıyla ilgilidir.

AİHM’nin alınmasını istediği tedbirler: kararın nihai hale gelmesinden itibaren 1 yıl içerisinde makul süreyi aşan ceza yargılamaları için başvurulabilecek etkili bir iç hukuk yolunun oluşturulması. AİHM benzer derdest davaların incelenmesini 1 yıl süreyle donduracaktır.

Glykantzi – Yunanistan Davası

30 Ekim 2012

Yapısal sorun: Yunan hukuk sistemindeki eksiklikler nedeniyle hukuk davalarının aşırı uzun sürmesi. AİHM 1999-2009 yılları arasında hukuk davaları da dahil aşırı yargılama süreleri nedeniyle yaklaşık 300’ün üzerinde ihlal kararı vermiştir. AİHM ayrıca bu kararlarında çoğunlukla bu bağlamda etkili bir iç hukuk yolu bulunmadığını da kaydetmiştir. Yunanistan’dan AİHM’ye uzun yargılama süresi nedeniyle yapılmış ve görülmeyi bekleyen 250’nin üzerindeki başvuru en azından kısmen yargılama süreleriyle, 70’i ise özel olarak hukuk davalarının süreleriyle ilgilidir.

AİHM’nin alınmasını istediği tedbirler: kararın nihai hale gelmesinden itibaren 1 yıl içerisinde uzun yargılama sürelerine ilişkin davalar için uygun ve yeterli tazmin sağlayacak etkili bir iç hukuk yolu oluşturulması. AİHM bu zaman zarfında Yunan mahkemelerinde uzun yargılama süresi ile ilgili bütün davaların incelenmesini donduracaktır.

Özel hayat ve aile hayatı (8. Maddenin ihlali)

Kurić ve Diğerleri – Slovenya Davası

26 Haziran 2012 – Büyük Daire Kararı

Yapısal sorun: AİHM, 1999 yılından bu yana gösterilen gayretlere rağmen Slovenya mercileri, “silinenler” olarak adlandırılan, eski Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti vatandaşı olup 1991 yılında Slovenya’nın bağımsızlığını ilan etmesi sonrasında belirlenen süre içerisinde Slovenya vatandaşlığı için başvurmadıkları gerekçesiyle daimi mukim statüsünü yitiren veya başvurularına

olumlu yanıt verilmeyen bir grup insanın durumunu kapsamlı ve ivedi biçimde düzelterek bir düzenleme getirmemişlerdir. Vatandaşlık kaydı silinen kişi sayısı 1991 yılında 25.671 idi; Slovenya, 2009 yılı itibarıyla ise "silinenler" kategorisindeki 13.426 kişinin durumu için herhangi bir düzenleme getirmemişti.

AİHM'nin alınmasını istediği tedbirler: Slovenya'daki "silinenler" için 1 yıl içerisinde bir tazminat programı geliştirilmesi. AİHM, bu zaman zarfında benzer bütün başvuruların incelenmesini ertelemeye karar vermiştir.

Mülkiyetin korunması (1 Numaralı Protokolün 1. Maddesinin ihlali)

Broniowski – Polonya Davası (1. pilot karar)

22 Haziran 2004 – Büyük Daire Kararı

Yapısal sorun: II. Dünya Savaşından ardından sınırları yeniden çizilen Polonya, Bug Nehrinin diğer tarafındaki mülklerini terk etmek zorunda kalmış olup savaş sonrasında iade edilen ve o sırada Ukrayna, Belarus ve Litvanya'da bulunan Polonya vatandaşlarını tazmin etmek için bir çalışma başlatmıştır. AİHM, tazminat hakkı olduğu halde mülkünü alamadığından şikayetçi olan bir Polonya vatandaşının başvurusu üzerine, bu dava ile Polonya hukuk düzeninde bir bütün olarak bir grup insanın (yaklaşık 80.000 kişi) malları üzerinde barış içerisinde tasarrufta bulunmalarını engelleyen yapısal bir kusur olduğunun anlaşılmasına hükmetmiştir.

AİHM'nin alınmasını istediği tedbirler: uygun yasal ve idari tedbirlerin alınması suretiyle Bug Nehri davacılarının mülkiyet hakkının gereğinin yerine getirilmesi veya bu hakka denk bir tazmin yolu oluşturulması

Takip: bu kararı ve AİHM'nin benzer başvuruları ertelemesini (bkz. [basın duyurusu](#)) takiben, Polonya Temmuz 2005'te yeni bir kanun çıkararak Bug Nehrinin diğer tarafında terk edilen mülklere karşılık mali tazminat ödenmesi hükmünü getirmiştir. AİHM bu yeni kanunun ve tazminat programının uygulamada etkin biçimde yürütüldüğünü tespit etmiş ve ertelemiş olduğu 200'ün üzerindeki benzer başvuruyu 2007-2008 yıllarında düşürmüştür (bkz. [12 Aralık 2007 tarihli basın duyurusu](#) ve [6 Ekim 2008 tarihli basın duyurusu](#)).

Hutten-Czapska – Polonya Davası

19 Haziran 2006 – Büyük Daire Kararı

Yapısal sorun: iskan mevzuatındaki kira kontrolü hükümlerindeki eksiklikler. Sistemde mülk sahiplerinin haklarına çeşitli kısıtlamalar öngörülmekte, özellikle kira ücretlerine tavan sınırı getirilmekteydi. Çok düşük tutulan bu tava ücret ise mülk sahiplerinin kâr etmek bir yana, bakım maliyetlerini dahi karşılamamaktaydı. AİHM bu uygulamadan tahminen 100.000 civarında mülk sahibinin etkilendiğini gözlemlemiştir.

AİHM'nin alınmasını istediği tedbirler: Polonya ulusal hukuk düzeninde Sözleşme kapsamındaki mülkiyet haklarının esaslarına uygun, mülk sahipleri ile toplumun genel çıkarları arasında adil bir denge gözetecek bir mekanizma tesis edilmesi.

Takip: Polonya'nın mevzuatını değiştirerek yaptığı kira düzenlemelerinde mülk sahiplerinin bakım giderlerini karşılayabildiklerini, sermaye yatırımlarını tedricen çıkarabildiklerini, "makul düzeylerde kâr elde edebildiklerini ve geçmişte mülkiyet haklarına yönelik ihlaller konusunda makul biçimde tazmin edildiklerini" gören AİHM 2011 Mart'ında pilot karar usulünü kapatmıştır (bkz. [basın duyurusu](#)).

Suljagic – Bosna Hersek Davası

19 Haziran 2006 – Büyük Daire Kararı

Yapısal sorun: Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti dağılmadan önce yatırılan dövizlere ilişkin geri ödeme planındaki aksaklıklar nedeniyle sistematik bir sorun baş göstermiştir. Bosna vatandaşı olan başvuran, Bosna hukukunda öngörülmesine karşın Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti'nin dağılması öncesinde yatırılan dövizlerin geri ödenmesini sağlayacak Devlet tahvillerinin çıkarılmadığından şikayetçi idi. AİHM, buna benzer 1.350'nin üzerinde başvurunun görülmeyi beklediğini gözlemlemiştir.

AİHM'nin alınmasını istediği tedbirler: kararın nihai hale gelmesinden itibaren 6 ay içinde hükümet tarafından tahvil çıkarılması, bakiye taksitlerin ödenmesi ve ödemelerde gecikme yaşanması durumunda ödemelerin gecikme faiziyle birlikte yapılması.

Takip: karar uygulanmaktadır.

Atanasiu ve Poenaru – Romanya Davası ve Solon – Polonya Davası

12 Ekim 2010

Yapısal sorun: sistemde tazminat veya irca konusundaki arızalar. Bu ise Romanya genelinde mükerrer sorunlara yol açmaktaydı. Üç başvuran, Romanya mercilerinin, 1989 yılından önce Devlet tarafından kamulaştırılan veya el konan mülklerinin ircası veya tazmini yolundaki başvurularını karara bağlamakta gecikmelerinden şikayetçi idiler.

AİHM'nin alınmasını istediği tedbirler: kararın nihai gelmesinden itibaren 18 ay içerisinde, irca hakkının etkili ve süratli biçimde güvence altına alınmasına dönük genel tedbirlerin uygulamaya konması. AİHM, bu tedbirlerin getirilmesi sürecinde aynı sorundan kaynaklanan bütün başvuruların incelenmesini ertelemiştir.

Manushage Puto ve Diğerleri - Arnavutluk Davası

31 Temmuz 2012

Yapısal sorun: komünist rejim zamanında Arnavutluk'ta el konan mülklere ilişkin idari tazminat kararlarının uygulanmaması. Bu davada 20 başvuran, ellerinde miras yoluyla intikal eden arazi tapuları bulunmasına ve bu tapuların gerçekliği

yetkililer tarafından da kabul edilmesine rağmen, arazilerine karşılık tazminat ödenmesi yolundaki idari kararların uygulanmadığından şikayetçi idi.

AİHM'nin alınmasını istediği tedbirler: Arnavutluk, kararın nihai hale gelmesinden itibaren 18 ay içerisinde tazminat hakkını etkin biçimde güvence altına alacak genel tedbirleri geliştirmelidir. Bu noktada AİHM, yetkililere yalnızca mali tazmin yoluna odaklanmak yerine Arnavutluk mevzuatında 2004 yılında yapılan değişikliklerle getirilen diğer alternatif tazminat yollarını da öncelikli olarak kullanmalarını ısrarla tavsiye etmiştir. Tazminat sürecinin her aşamasında yasal dayanağı bulunan, gerçekçi ve bağlayıcı takvimlerin belirlenmesi önem arz etmekteydi.

Serbest seçim hakkı (1 Numaralı Protokolün 3. Maddesinin ihlali)

Greens ve M.T. – Birleşik Krallık Davası

23 Kasım 2010

Yapısal sorun: Birleşik Krallık mevzuatına göre mahkumların oy kullanması tamamen yasaktır. AİHM, [6 Ekim 2005 tarihli Hirst kararı](#)nın üzerinden 5 yıl geçmesine karşın Birleşik Krallık'ın mevzuatını değiştirmedeğini gözlemlemiştir. Bu konuda AİHM'ye 2.500 başvuru yapılmıştır.

AİHM'nin alınmasını istediği tedbirler: Birleşik Krallık'ın kararın nihai hale gelmesinden itibaren 6 ay içerisinde seçim kanununu Hirst kararına uygun hale getirmesi. AİHM bu zaman zarfında benzer bütün başvuruların incelenmesini askıya almıştır.

Takip: bu karar 11 Nisan 2011 tarihinde nihai hale gelmiştir; Birleşik Krallık mercilerine mevzuat değişikliği için tanınan süre ise 11 Ekim 2011'de sona ermiş, fakat Büyük Dairenin [Scoppola \(no. 3\) – İtalya kararı](#) (bu davada başvuran, cinayet sebebiyle müebbet hapse mahkum olduktan sonra oy kullanma hakkının bir daha geri verilmemek üzere elinden alınmasından şikayetçi idi. Bu davada 2 Kasım 2011 tarihinde bir [duruşma](#) düzenlenmiştir) üzerine 6 ay uzatılmıştır.

Görölmeyi bekleyen davalar

Macaristan emekli aylığı davaları

Bkz [basın duyurusu](#): "AİHM Yazı İşleri Müdürü Macaristan'dan gelen çok sayıda emekli aylığı davası için özel tedbir çağrısında bulundu"

Emeklilik haklarına sahip Macarlılardan gelen ve diğer konuların yanısıra ilgili mevzuattaki çok olumsuz değişikliklerden şikayetçi olunan başvuru alan sayıda yaklaşık 8.000'e ulaşması üzerine AİHM, bu başvuruların gruplandırılmasını ve ulusal düzeyde koordine edilmesini istemiş, bunların arasından bir veya birkaç davayı öncelikli pilot dava olarak ele alacağını ilan etmiştir.

Basın İrtibat:
+33 (0) 3 90 21 42 08

(Bu bilgi notunun Türkçe çevirisi, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı'nın katkılarıyla hazırlanmıştır.)